

Méthode SOBANE: Aspects psychosociaux

NIVEAU 3: ANALYSE

Net als voor de andere risicodomeinen (elektrische, chemische risico's...) en volgens de algemene filosofie van de SOBANE-strategie, vereist het Analyseniveau de hulp van een in dat welbepaalde domein gespecialiseerde preventieadviseur: in dit geval is dat de preventieadviseur belast met psychosociale aspecten.

In tegenstelling tot de andere domeinen beschrijft deze brochure aangaande de preventie van psychosociale problemen geen Analyseprocedure als vervolg op de procedure van Observatieniveau 2, maar wordt verwezen naar een reeks tools die in België en elders werden uitgewerkt m.b.t. de diagnose van probleemsituaties en de individuele of collectieve behandeling van deze problemen.

De SOBANE-strategie die is toegepast op de psychosociale aspecten omvat, meer nog dan voor de andere risicotypes, tools voor het anticiperen op problemen. In die zin verschilt ze grondig van de zeer talrijke min of meer erkende probleemdiagnostoetools of tools voor de behandeling van problemen die de afgelopen 20 jaar zijn opgedoken.

- Fiche 16 vermeldt de resultaten van een onderzoek om de verschillende beschikbare tools inzake stress te klasseren.
- Fiche 17 geeft kort weer welke brochures door de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg omtrent problemen van stress, geweld en pesterijen op het werk werden gepubliceerd.

Heel wat van die tools zijn terug te vinden op de Nederlandstalige en Franstalige site van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg die gewijd zijn aan deze psychosociale problemen:

- <http://www.respectophetwerk.be/>
- <http://www.respectautravail.be/>

Deze tools kunnen grosso modo in 3 klassen worden onderverdeeld:

- **Diagnostoetools gebaseerd op een bevraging:**
Deze tools zullen in bepaalde gevallen vooraf zijn gegaan aan de Déparis Opsporings- en Observatievergaderingen. Dit is het geval wanneer een onderneming vooraf een algemeen of lokaal overzicht wil maken of in de nasleep van een aantal negatieve indicatoren (verspreide klachten, absentisme, malaise...).
- bij voorbeeld: RATOG en RATOG-KMO (*fiche 18*), IDI (*fiche 19*), S-ISW (*fiche 20*), WOCCQ (*fiche 21*), S-IC (*fiche 22*), Checklist voor het voeren van opvang en verkennende gesprekken (*fiche 23*), Vademecum voor de diagnose van relationeel leed op het werk (*fiche 24*)
- **Tools als gids bij discussies.** Deze tools zijn met dezelfde doelstellingen uitgewerkt als de SOBANE-Psychosociale Aspecten Observatiegids beschreven in deze brochure. De specifieke kenmerken van deze SOBANE-Observatiegids zijn niettemin dat:
  - Deze alle psychosociale risicofactoren omvat, zonder bepaalde van die factoren voorrang te geven.

- De SOBANE-benadering lokaal van aard is en de partners in een gegeven arbeidssituatie bijeenbrengt en tracht ze ertoe te brengen om samen te beslissen over nieuwe organisatorische praktijken.
- **Interventietools op individueel niveau:** Deze tools zijn uitsluitend gericht op adviseurs belast met psychosociale aspecten en geven ze de mogelijkheid om een bewezen geval van pesterijen te behandelen.
  - bij voorbeeld: Praktijkgids “Van meningsverschil tot hyperconflict” en Vademecum voor de diagnose van relationeel leed op het werk (*fiche 24*)

Het Analyseniveau kan betrekking hebben op andere interventievelden dan diegene behorende tot de tools die voorafgaand geciteerd werden. Zodra het Observatieniveau aan het licht heeft gebracht welke gebreken er zijn, bijvoorbeeld wat de technische of tijdsorganisatie van het werk aangaat, de aanpassing en instandhouding van competenties, de organisatie van pauzes, het delen van verantwoordelijkheden..., moet er onderzoek worden gedaan om die aspecten te hervormen, optimaliseren en verbeteren.

Deze meer gerichte en gespecialiseerde onderzoeken zijn de onderzoeken die, conform de filosofie van de SOBANE-strategie, op het vierde niveau, Expertise, zouden worden aanbevolen. In dit geval van psychosociale risico's lijkt het gerechtvaardigd om niveau 3 en 4 (Analyse en Expertise) samen te voegen.

Deze onderzoeken waarbij dieper wordt ingegaan op specifieke punten, worden uitgevoerd door mensen die meestal experts zijn op het vlak van bedrijfsorganisatie en -beheer.

Net als voor de andere risicodomeinen is het essentieel om hier te benadrukken dat deze experts een tussenkomst moeten doen na de Observatievergaderingen en de groepen die daaraan deel hebben genomen het volgende moeten verschaffen:

- de nodige onderzoeksmethoden;
- de vaardigheden voor onderzoek van welbepaalde oplossingen.

Er worden geen werkdocumenten gepresenteerd, want het onderzoek gebeurt door experts die de informatie afstemmen op het geval in kwestie. De *Expertise* moet bijgevolg het volgende omvatten:

- rechtvaardiging van de gebruikte technieken;
- aanbevolen preventie-/verbeteringsmaatregelen;
- wie wat wanneer doet

Deze samenvatting moet opnieuw worden gemaakt door de werkgroepen die, na de Déparis-vergaderingen, hebben nagedacht over de werksituaties.